

YOKLUKLAR

Durmuş Beyazıt

- İstanbul'un kenarında mahalleleri olur ve onların kendi hâlleri. Kendi hâllerinde yaşayan bu insanlar, dünyayı nasıl sevmeleri gerekse seven insanlar mıdır? Eleştirildiğinde çirkinleşen, sahiden övüldüğünde kötülükleri geride bırakan, yağmurdan çamurdan can sıkıntısından ya da yaşamının hoş şeylerinden müteessir İstanbul'un bir takım insanları akşam, akşama doğru, eve varınca vs. yorulmuştur... Çirkinleşse de nefret duygusuna dayanmayan, biraz bozulmuşluk, biraz başıbozukluk olsa da kendini kaptırmış kaptırdıkça derinleşmiş derinleşmiş değildir onlardaki bu hâletiruhiye... Şehrin yüzü, şehrin gerdanı ve boğazıyla, boğazın meltemiyle riyadan, kindarlıktan, yani kötülüğün türlüşünden eser kalmamıştır. Baskın olan güzelliştir, inceliştir, oluveriştir, aldırış etmedir. Demem o ki sedasız ağırlamak istemiştir, şehir sizi. Evet, evet, sancılı veya hiç trajik değildir, nahoş bir edada gerçekleşmez onun misafirperverliği. Hülâsa... Bolu'dan İstanbul'a doğru, incirlerin diplerinden, çamlardan, pelitlerden bir kavis çizip o ünlü yaylarla, bilmem kaç km yokuştan aşağıya yol aldığınızda... Arabanız salınıp diğer rampayı hızla çıktı mı bir sonraki düzlük sizi acı acı vapur sesleri ile karşılaştırır. Deniz, dost bir yüzdür. Bu, idrak etmenin verdiği rahatlık hissidir. Oynaşmanın, cilveleşmenin, kıpır kıpır olmanın, üstelik elde etmenin adı oluverirler. Sonra... Her gidişinizde sizi karşılaşmaya hazır ve olgunluk takınıp durur, mutlaka her seferinde o dost yüzü umar durursunuz. Eminim, her taşralı gibi ben de, kendiliğinden kurulan bir bağa şahit olmuşumdur. Ah İstanbul! Yıllardır gidip gelenler oldu, çıkıp ayrılanlar. Duvarların arkasından önünden çekilenler, çekilmeyenler... Yaşanmışlığın, kirin, acımasızlığın, sokakların adı oluverdi İstanbul. Konunun böyle bir tarafı var.

Allah insana yer vermiş, şehirler, beldeler oturup dinleneceği parklar, bahçeler... Tam tamına belli olmayan bir şeydir, belki de bir yakınlaşmadır kim bilir dünyayla... Beyazıt kiraathanelerinden birinde miydi neydi, arka sokaklarda gazinolara yakın/uzak, düş gibi miydi? Uzaklaşıyor, yakınlaşıyor, üç beş kelime ile düşünüyor/susuyorsun, alın yazısını aklından geçiriyor veya geçirmiyorsun, hükmediyor, hükmetmiyor ya da 5 metre karelik dükkânlardan birine dalıyorsun öyle mi, alışveriş yapmaya başlamış mıydık! Çay bahçesine uğradık mı/uğradılar mıydı? Camlı masalarda oturup erkek, mizah dergisini, kız dikiş nakış eskizlerini karıştırıp durmuş muydu? Yine öyle, yağmur yine o yağmur, gerçekten o yağmur... Bilsen dedim, yüzlerce, binlerce... Dünyada kaç fiil varsa fiillerle...

mektup: *Emel'i tanıdığımda önümüzde ıslıl ıslıl bir gün, büsbütün duran Nisan vardı. Sesine biraz daha ses katarak anlattı anlattı.*

Hayatınıza biri girer, o birisi bazen ölür, bazen ölmez. Eğer öldüyse siz de o kadar ölürsünüz. Bütün oluşları, olmayışları ile geride ne kadar kişi varsa sürükler peşinden. Ben ölüm acısını bilirim, bir kayıp yaşıyorsunuz önce, o kayıp bugün de aynı şekilde, ertesi gün de. İcinizde tak tak atan kocaman bir saattir de döner döner, anlamazsınız, o daima döner kurtulur, siz asla!. O döner siz yerinizde sayarsınız, o ulaşır siz ulaşamazsınız. Demek ki diyorum, kahraman yok, siz varsınız, akış yok, siz varsınız, İşin ilginç bu, özetin özeti.

Her sabah ama her sabah dairelerimizin yanında daireler, apartmanlarımızın yakınında apartmanlar vardır, daha başka şeyler de. Akşam ışıklarıyla, tılsımlarıyla, bir de onların sözleri, lakırdıları, nidaları da kısacası şen kahkahalarıyla vardır...

Yeni bir çift taşındı yandaki daireye. İnsanlar genellikle böyledir taşınırlar. Gelirler giderler, beşinci gece, onuncu gece ya da daha çok... Kim buna teselli diyebilir ki... Evlilik, uğruna savaşacak sadık askerler ister, özenle yerlerine yerleştirilmiş kelimeler... Niçin mi? Her şeyin iyiye, güzele, doğruya yöneldiği, aynı sevgilerin, aynı beğenilerin babadan oğula, oğuldan gelecek nesillere geçtiği dünyanın ayı, güneşi altında şen birlikteliklerdi de ondan. Önlenmesine önlenmiyor hatta fırsat verilmeyecek kadar şen birliktelikler miydi? Bunun için talihsiz karşılaşmalar bile gerekliydi... Ne var ne oldu diye acı acı ağlatacak, özür diletecek, sızlatacak, karşısındakini düşman yerine koyacak birlikteliklerdi... Açılan yarıkları, nasıl da kelimeler ile kapatıyoruz.

mektup: *Makineye güveniyorum, gücüne, toprağı işlemesine, ürettiklerine. Bu çağa inanıyorum ve hastalıklarına da... Herkes bilir, makine büyük ve yine bilirsiniz ki makine şimdilerde, aynı makine değil. Buraya kadar söylenenler daha önce de söylenmiştir. Ama ateş hastalığı derler, ne dersin de, makine gibidir. İki ateş çıkarır, iki kıvılcım, gam kasavet, gövde hareketlenir, soluk hızlanır, bir denkleme dönüşür korku. Başladığı yerde kalmaz, unutturur sizdeki madde ve mananın yerini, kıvranırsın, içinde*

kalırsın denizlerin, sonlara doğru uzun bir trendir hepsi... İlerler de ilerler. Geride bıraktığı yıllara öyle güvenirler öyle güvenirler, siz tebessümle bakarsınız, o bakmaz. Hiçe saymak istediğinizde sayamazsınız, kabul etmek istediğimizde edemezsiniz. Tevekkül gibi, işte olmayan şeyin içimizde kapladığı yerdir. Onun karşısında bizim, bizim karşımızda onun hiç şansı yok.

Ben onun sesini unuttum, ölümü hiç aklıma gelmez ama korkusu durur. Ateşten beter, terden daha soğuktur. Git dersin gitmez, bekle dersin beklemez. Korku ve ateş ikisi de bundan besleniyor, ikisi de hep birilerine muhtaç. Kavramlar kadar çaresiz. Hepsi, yani tamamı, olmasa ne olacak, o güzel yaz geceleri geri gelecek mi?

Maddenin üç hâli vardır bilirsiniz. Duygu bunlardan biri, alışkanlık bunlardan biri. İnsan, hangi duyguya yenilmişse alışkanlık o, hangi duyguya galip gelmişse alışkanlık o. Biri iyi biri kötü bunların. Kimi için vefa, kimi için arzu ediliş ve içimizde bulunmuşlukları... Haddizatında her canlı nefsinden sorulacak, alışkanlıklar da öyle. Senelerce öteden gelip "Heyy, yine ben!" deyişleri... Biri, diğeri, onu, on beşi için de durum böyle... Bizim gibi oyunları içerde, samimilikleri içerde, kaçınılmaz olan ise herkesin bir Napolyon'u veya çakma meydan muharebeleri olduğu... Hele "sınıfçı"lar vardır, cemiyetlere karşıdır, öyleleri böler, parçalar, büyük parçayı ayırır, sonra hemen yutarlar, kendilerine müstesna bir yer tayin ederler. Oburdurlar. Böylelikle alaya alınırlar da bilmezler. Bir de taassupçular vardır, sefil şartlarıyla oradadırlar... Bolca inanırlar. Makineye nasıl bir yaşayış bahşetmişse Allah, onlara da öyle. İyilik yaparlar mıydı, bile bile yaparlar mıydı? Ruhsuz ve insansızlar mıydı onlar ve hayatları? Yıldızlar gibi yüksek fikirler inşa ettiklerini düşünürdüm oysaki İki parçayı bir araya getirecekler, çatlakları onaracaklar vs. vs. Ama inanlar içerisinde kim şikâyetçi ki?

mektup: *Babam öldü ben öldüm, sanmalar devri bitti, günler aylar seneler birer tarih, birer mevhum. Mevcut, denilen şey, mevcut demek değildi artık. Tatsız renksiz bir iklim duruyordu karşımda. Denize doğru yürüdükçe denize gidiyordum, eve doğru yürüdükçe eve. Bir türlü kabullene-medim, ne, neydi, elini tutuğumuz, kucakladığımız neydi, insan o insan mıydı? Dağ gibi adam, vatan gibi topraktı benim için. Yaşarken üşümeyi hiç sevmiyordum, sürekli bundan bahsediyordu. Buz kesmişti, elleri. Ama bu sefer buz kesmesine rağmen üşümüyordu. O zamana kadar ben üşümüyordum. Asıl babam üşüdüğünde ben üşüdüm.*

Evet öyleymiş acısı, demek ki hisleri anlatmak istediğinizde içiniz sarpa sarıyor, işler bildiğiniz gibi yürümüyor. Her eşya gibi, onlar da ayrılacak bir gün. Aslında hisler de, tarihlere, sosyolojilere, psikolojilere benziyordu bir yönden... Kimine göre acımak büyük, kimine göre acınamak büyük. Neylersin en fazla bir iki yıl sürer 21. asırda ölüm acısı, unutursun. Değil mi!

Ayrılık en sevmediğim kelimelerden biri çünkü içinde hiçbir şey yok. Kaç ayrılık var, kaç tür bekleyiş, bilir misin ve bunlarla ilişkili kaç insan? İnsan demişken... Övgüde bulunduğum insanlar, övgüde bulunmadığım insanlardan bazı yönden ayrılıyordu, sevdiğim insanlar da sevmediklerimden. Konular, konu dışılar... İçinde dönüp dolaştığımız dünya bu işte. İki mevsim arasındaki hazine boşluk... Fakat saf hâliyle görünmüyorlar.

Saati sordum. Oysa zaman değildi asıl mesele. Hatırlar mısınız? Bu kuştur, uçar gider, demiştin. Dünyanın okyanuslarında, bütün kıtalarında vardır bunlardan, demiştin. Şu, belli belirsizdir demiştin... Sonra "hiç" diye başlamadınsa söze, anlardım o akşamın bir de sabahı olacağını... Vakit akşamdı. Akşamı anlamak için seni anlamak gerekiyor... Karanlığın içinde karanlık, asırlarca bitmeden tükenmeden nasıl durabiliyor öyle

- Sofra hazır.

Oturduk. O an bizi koca bir yalnızlık karşıladı. Yalnızlık başka, sen başkaydın, ben şeylere aldırış etmiyorum, sen anlam yüklüyorsun. Aşkın, bekleyişlerin bedellerin arkasından... Her konuşma, öyle ya da böyle, birer güvende olma girişimiymi. Dünya insanı olmak kolay değil. İnsanın düşmanı varsa, bir düşman karşısındaysa ne de güzel insan olur oracıkta, nasıl da güzelleşir. İki perşembedir geçiyorum buradan, bir tekrardı bu, ekmek alıyorum büfeden bu da tekrardı. Duvarlar, iskeletler, kuleler tekrardan başka ne! Birkaç gün böyle sürdü, dediğiniz birkaç kelime, kelime olarak kaldı boşlukta. Hani "Elbet bir gün..." diye başlayan sözler vardır ya, tam da bu. Taşkınların önünde durmak gibi durdum onun önünde ama nafi. Eskiye konuşarak... Acılar, düşüncelerden doğar işte, Balkondaydım. İnsan nerde olursa olsun, hayatla bütün bağlar kurulur, Emel gibi "esefler"le başı dertte olan biri değilim. Ona göre büyük aşklara, büyük hatalarla ulaşılır. Ve soğuklara, soğuk algnlıklarına, kemikleri sızlatan talihlere ve belki bu yüzden can sıkıntılarına buradan ulaşılır.

mektup: Bazı insanlar, bir kere ölür, siz nefes aldığımız her an ölürsünüz. Ben yıllarımı kaybettim, yaşadığım acının tarifi yok, kelimelerle bir hesabım kalmadı, boğanıza bir şey düğümlendiğinde bağıra bağıra ağlar susarsınız. Baharın gelişine gidişine ağlar, toprak kokusuna ağlar, sonra tatsız tasız oluşu, susturur sizi. Yıllar hayal olmaya, hatıra olmaya başlar, bunun dışında iyilik sağlık... Öyle ya sahip olduklarımız sadece ve sadece kelimeler. Onlar gibi bizler, bizler gibi onlar da bir çelişkiye dayanıyor. Kelime kelime yaşayıp kelime kelime tükeniyorsunuz. Gün yüzüne çıkmamış bir şeylerin olduğunu düşündükçe, düşünmenin gerekliliği bu dünyada ne kadar acı.. Acının uzun süreceğini o an anlamaya başlıyorum. Ortaya çıkmaları için kim bilir kaç kişi çaba sarf edecek. İnsanın yaşadıklarının bir sonucu olabilir miydiler? Her insan "başlı başına"yı benimser, ikilemeyi benimser, klişeyi benimser, artık üzülme diyemiyiz...

O gün bana hiç demişti. “Hiç” ne? Belki süre, belki değil. Karanlığı kapatıyor, ışığı açıyor, kapıların güçlü olanını açıyor, sonra bozkurtlu, kasketli insanlarla karşılaşıyorum ve görünmezleşiyor. Sonra madde, asıl maddede hâlini alıyor söylediklerin... Ki ben, bunları bilmeyen ben, bilemeyen... Etrafına bir bak, küçüklü büyüklü insanlar, hareketler... Hareketten başka ne görüyorsun?

Akıl, itaatkârdır ama ne zaman? Din böyle diyor, tarih ebcet böyle diyor. Düşmanını sevmesini istiyordu insandan, tefekkür et, sabret, aklet deniyordu, üç akide üç aspirin... Enine ve boyuna büyüyen bir şeydir muhayyile, durmadan sizi peşinde sürükler. İçinde her hareketi sonsuz yapan bir güç var, bir sebebi başka bir sebebe karşı koruyan...

***mektup:** Ölen, geride kalana bırakıyor acıyı, devralıyoruz onlardan her gün ölmeyi. Her şeyi geride kalan yaşıyor, yıkanmış çamaşırları geride kalan seriyor güneşe, sonra giyiyor, silinmiş ayakkabıyı o giyiyor ve çıkıyor dışarı, o dolaştığında her şey dınecek, her şey sil baştan olacak gibi. Ya arınma, kurtuluş gerçek kurtuluş mudur? Koca koca “sanı”lardan ne yapılmaz ki, evler binalar, istasyonlar... Geçmişte kalarak, geçmişe tutunarak ne yapılmaz ki... Anlamak, acıyla iç içe yaşamaktır, acıyla uzlaşmak mı? Kesinlikle hayır. Hepsi de yaşamakla iç içe. Yıllar geçse iç içe... Hep bir yanınız eksik kalacak. Onlar yanlarında bir şeyleri alıp götürüyorlar, biz götürüyoruz. O boşluğu, içimize düşen sızı dolduruyor. Kimi giderken büyük büyük harfler, kimi büyük büyük masallar... Kimisi ise bunu hiç yapmıyor. Sol yanın öyle bir acıyor ki bunun için ilaç yok.*

İki tür insan vardır! Birincisi gerçeklerle yaşayabilen, diğeri yaşayamayan. Bana göre, sana göre, ona göre... Hikâye ne, tam olarak. Kesiliş, koparılış veya tam tersi, sığdırılış mıydı? Ya da yargı oluşturma, hüküm kızıştırma... Kar yağıyordu, güzel yağıyordu, bu basit bir cümle değildi bu. Yani duygu, yani aşk, yani... Hepsi bir hikâyede yan düşünceydi... Yani gerçek değil. Korkunun yanında büyüye büyüye gerçek değildiler.

Bu donuk gözler senindi, “iyi”ler, “kötü”ler, “işte”ler, dünyayı değiştirişler... senindi. Ve nice farzlar, nafileler, oruçlar... Hiçbiri, olanı olduğu gibi anlatmıyor. Elbette bazen ağaç, bazen rüzgâr, bazen de hiçbir şey yapılmıyor onlardan, gerekmiyordu da. Mesela gözler, senin gözlerin... Gerçek olup olmadıkları belli olmayan şeyler... Olsa olsa bir iki kavrama karşılık gelir. Bir kavramı başka bir kavram yok eder, insan isterse. İstedim mi? O günden sonra, her şey bir yakınlık içinmiş gibi geliyor bana. Kıştı. Kış, ah o hayatımızdan atılmayacak olan aylar... Güzel hiddetiyle erkek miydi kadın mıydı? Erkek olsa 20 yaşında, kız olsa 18, muhtemel bir iki küçüktür biri diğerinden. Sonra yaz, yazın sımsıcak bağlayıcılığı... Sözleri, içlenişleri... Ve cümlenin içindekiler, cümlenin dışındakiler... Ne, oldukları belli, ne de olmadıkları... Ve sesleri, seslenmeleri... Ne çok “ve” var. Bağ güçleniyor. Senin hayatla olan bağına “x” diyelim. Kıyafet tarzını değiştiriyorsun. Bir şeyi açar gibi, karmaşıkça çözüp medeniyet köklerinden değil de yeni bir çağa girer gibi giriyorsun. “X” diyelim tamam. İşleyen bütün

dükkânlara, işçilerine, hele kış gelince oduna, kömüre, elektriğe “x” diyelim. Bu mevsimde gündüzler kısa sürer, yalnızca kısa sürer. Annen oğlanı bu yıl dershaneye yazdıralım diyor, parasını ben veririm. Buna da “x” diyelim... “Bir tahammüle, iki tahammüle eyvallah edecek insan mıyız?” diyor.

mektup: *Biri bana 10 Ekim dese hemen upuzun bir sarmaşık gelir aklıma, uzadıkça daha da uzar. O sarmaşıkları severdi. Acının içerisinde acı var, acının içerisinde bunlardan var, siz nerden bileceksiniz, bilemezsiniz. Burnunun direğinde o kemik öyle bir ağrır ki sendelemenin tarifi yok, düşmenin, yalpalamanın, kırılmanın, bozulmanın... Tek başına yanılan bir yangın, tek başına alınan bir nefes gibi. Asıl, ölen öldürür. Ve kokusunu, yüzünü özlemektir onun. Ölüm bir harfle anlatılmak istense hiçbir harf kalmazdı bu dünyada. Öyledir, bazı şeyleri biz var ederiz ya da etmeyiz, acı tek kişilik ve hissettiğin kadar, hissettiğin yerde ansızın karşılaşırsın onunla. Hepimiz bir gün öleceğiz, yalnız duygusu ölmeyecek. İlk ölen bizden önde, şanlı ciğerlerimizi sızlata sızlata gidecek. Hayır, hayır şanla, izzetinefisle...*

Allah insana neler vermedi ki ben bu verilîşe sebep arayacak değilim! Hiçbiri işe yaramaz hâle geldi mi! Fen bilimleri, ad bilimi, irsiyet, ruhiyat, içtimaiyat... Sosyal tesisler, spor salonları ve bunların söylenişleri... Doğdum, bana bir ad verdiler fakat saf hâliyle... Yaşanmış yaşanacak, yaşanabilir hâliyle... Bütün zamanlar, bir bütün hâlinde... Sonra at aldım, silah aldım. Adlar benzerlik kurardı, kurdu da. Ben onu bir güzel işledim, daha sonra yararlılıklar gösterdim. Kahraman oldum. Günlerden bir gün dolu yağdı bir gün sağanak bastırdı, biraz soğuk sıcak, iyi kötü, biraz neşe... Yanımdaydılar. Yarı yarıya, tamamlanmamış, bir doğru hâline gelmemiş, dahası yerli yerine oturmamış, öylesine yalnız, öylesine eşi görülmemiş bir istekle oracıkta sigarasını yakan adam bendim. Şuurdan daha üstte, daha da isteğe yakın ve hayalen... Tam da böyle... Şiddetli bir heyecan hissettim. Kaç kelime, kaç cümle, aynı yönde kaç defa geçmişti aramızdan?

İlk söz nasılsa ilk karşılaşma da öyle, doğar büyür ve ölürdü ilişkiler. İşte, sıradan, basit gibiydi, düz eğik, yuvarlak. Geniş bir top kürenin içine sıkışmış gibi, sonra evler, yollar ve mahallelerle, kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak, hüküm sürer giderdi.

mektup: *Ben de kaybettim, annemi babamı kardeşlerimi, yaşayan biliyor, “bütün” olan ne varsa eksik, “parça” olan ne varsa tamamlanmamış, her zaman geç varılıyor oraya... Orada kalıp orada yaşarsınız, o sesi, o vınlamayı o koparılışı her an yaşıyor gibi yaşarsınız, hayatta kalan olur, giden olur. Giderler, gidiş olmaz, gelirler geliş olmaz. Yokun böyle bir tarifi var. O anda insana iki şey gerekiyor, biri ölüm ise diğeri de onu yenmek. Gerçekleştirilebilir şey mi! Üzerine ordular göndermek istersiniz, iyice çoğalırlar. İnsan olarak buna ben karar vereyim istersiniz, istek olmaktan çıkar, uzlaşa hiç oluşmamıştır, olgular hiç oluşmamıştır, dünya işte.*

Ölen öldükten sonra her şeyini alıp gidiyor. İğnesiz, ipliksiz kalıyor insan, yeri dolmayan bir boşluk olarak kalıyor. Boşluk boşlukla kapanmıyor. "Asla" deme, asla tahmin edemeyeceğin kadar büyük. Dahası, "Nereye, nerede, nereden" soruları aynı şekilde kalmıyor bir ömür. Öyledir, bazı sorular hayat boyu hiç sorulamaz türdendir. Önce buzullar eriyor, sular yükseliyor, gemiler hareket ediyor, sonra ortadan kayboluyor onu halk eden bütün sebepler. Sana iyi akşamlar sana iyi uğurlar, öyle mi? Seni de biliyorum seni de ey yaşamak, öyle oluyor...

Zihnim, bütün suallerin cevabı varmış gibi işliyor bugün, oraya çirkin sesler karışabilir, bozabilirdi... Yani onlar, gerçeklerdi, şuurun ta üst kısmı, daha alta karanlıklar var. Doğrusunu isterseniz bazıları oranın peşinde, hissin peşinde, benim senin diğerlerinin bütün hisleri... Hissi anıtlılaştırır da insan yıkan da, bir araya getiren de. Bazı boşluklar, yığarsın yığarsın dolar, bazı boşluklar dolmaz. Sen erkenden büyümek istiyordun, çiçekler de öyle. İşten yeni geliyordum, sen de öyle. Zandan söz açıyordum, dinden, şeriatın, "iyi kötü "3+1"den, banka taksitlerinden... Evet, kaşlarımı çattım. Bir yuvarlak çıkıverdi, sonra bir merdiven, sonra asansörler, pencere pervazları Vita'dan çiçek saksıları, derin of çekiş, biraz oksijen, bunun gibi birçok şeyler... Sendeleyişten bahsettim durdum sana, olmadı. Büyüklük diyorum büyüklük, baştan sona büyüklük ve her şeyin içine sinmiş... İnsan eli nasıl bir el ki dokununca her şeyi yıkıyor, bir şeyler hiç değişmiyor!

mektup: Her giden mutludur sanırsınız, hayatımızdan kaç kelime gidiyor oraya doğru, bilmeyiz. Ben önceleri ölümü bir harfle adlandırmıştım, sonra çoğaldı, artık üstesinden gelemiyorum. Kemik gibi, toprak gibi, taş gibi say say bitmiyor... Yokluktan sonra, addan sonra ve insandan sonra ne gelir ki... Kişi, en çok kime veda eder biliyor musun? Kelimelere, hatıralara, onları anlatan kelimelere. Çünkü kelimeler kelimelere veda eder, sessizce unuttururlar kendilerini, silikleşir yüzler. Uzanmaz olur elleri. İşte son söz, hep orda. Çoğu zaman yetinirim herhangi bir açıklamayla, bazen de yeterli gelmez. Bunu yazılı kurallar hâline getiren şey, ona yüklediğimiz anlam. Tortu yok, kurtarılması gereken bir durum yok, durumu izah etmek bile yok. Belki bir kesitin olduğuna inanmaktasınız o an. Mananın kaynağı da bu. Ben bunu sahiplik duygusuna dayandırdım, sahiplenmiş olmaya. O gider, sen gidemezsin. Oysa matematik bir bilim dalı, insan, yaşamayı böyle öğrenmiştir. Ben ne zaman unutmadıysam, ondan sorumlu tutuluyorum, hepimiz biliriz unutmamayı, sanki ağaçtan bir parça kopuyor, oyuluyor ve sona geldiğiniz anlaşılmıyor.

Ezan okundu. İnsanlar sustu, zaman kesildi ikiye. Ses çekilince sokak, sokak çekilince ses gerçek oluyor. İstanbul'dayız, işte artık, nasılsa! Denizin tam karşısında. Elbette hikâyede bir yeri olmalı denizin... Ama ne deniz, ne deniz! Boğaz, pırıltılarıyla saf bir ayna. Dalgalar indikçe, kalktıkça, kalkıştıkçaaa... Belli ki bir kahraman giriyor hikâyeye. İnsanla insan dışı arası... Hocam sedirin üs-

tünde, o melun purosunu dumanlayalı çok olmuştu. Elimi kaldırdım ve “İki çayy!” dedim. Ne olsundu, eşyanın tabiatındaki ah o tekrar... Nasıl olur, özleminin, üzerin düşmenin olduğu bir dünyada! Bir değil iki değil, tam üç defa... “ç”ler, fırlayıverdi ağzımdan. Bilirsiniz, bazı sesler diğerlerine göre kötüdür, bazıları kötü değildir... Bazıları doğar, yaşar ve ölür, bazıları ölmez... Hele zaman... Çok havalıdır. Bizim için ne olduğu, ne olmadığı önemli mi? Öğle ne ise ikinci ne ise akşam da öyle. İnsan yaratıldı, hayvan yaratıldı, ot, bitki, zaman... Zordur zamanı konu etmek... Öyle bir iş açar insanın başınıza... Bazıları dost-çadır, bir başlamaya görsün, durmaz duramaz, durduramazsınız. Sahipliktir, güzelliştir, elde edilmişliktir diğer adı.

Kısacası dünyada dün, dünyada bugün, dünyada yarın çoktu... En sevimli nutuklarımız, ümitlerden, ümit kırıklıklarından tutun da dualar, sertelişler, özür dileyişler, o iyi kelimeler, dost kelimeler... Çoktu.

mektup: Ölenle ölüyorsunuz, bunu kimse bilmez, ölenle gidiyorsunuz bunu da kimse bilmez. Bir tarafınız açıkta kalır, soğuk alır başını gider, yaşamayı öğrenirsiniz. Anılarınız, kıyafetleriniz, “a”larınız, “b”leriniz, onlar da öğrenir. 4 yıl önce babamı kaybettim baba dediğin dağ, baba dediğin direk. Acısı zordu, Allah’a sığındım. 4 ay önce de aslan gibi kardeşimi. Âdeta suskunluk çağıydı. Onunla birlikte ben de sustum. Kaç kez sustum hatırlamıyorum. Üzüntü için üzüntü, acı için acı mı gerekiyor, sonsuz diyetimiz bu mu? Tıss diye bir şeydi hayat. Alıştırma niteliğindedeydi, ondan sonra da alıştırma olarak kalıyor. Kendinizi sürekli kontrol altında tuttukça tutuyorsunuz. Tuzaksa tuzak, düzensizlikse düzensizlik, ya ne! Bir isteği istek yapan da bu. Tek başına mutluluğun kaynağı değil-diler. Hatta olumsuzlukların ilk kaynağıydı, duygularıydı, karargâhıydı, ortaya çıktığı çıkış yeriydi. Konuşmaların, ötekilerin, birbiriyle kesişmeyenlerin, elimize yüzümüze bulaştırdıklarımın, planların, plansızlıkların, gelmeyenlerin, gitmeyenlerin, çalan zillerin, dahası sahipsizlerin kaynağıydılar.

Birinin karanlığı, diğerinin de karanlığı oluveriyor. Ona ne inciler gevherler gönderdim bilemezsiniz. Araya birileri girdi, elçiler, elfazlar, bayırlar, muammalar. Kâr etmedi. Bazen geri dönmek istersiniz, asıl hedef orasıdır, dönmek istemezsiniz hedef yine orasıdır. Hiçbir şey, bir şeyin karşılığı olmuyor. Mübadil mübadille ödenmiyormuş meğer. Sahip olma duygusunun ne kadar güçlü olduğunu o zaman anlıyordun insan. Bana ait de, de de de...

Unutulmuş bir şeyi hatırlar gibi hatırladım. Paketlerden birinde şeker, diğerinde kahve vardı. Dünya fânıydı fâni olmasına, varlığı yokluğu uzaklığı ile. Gidip gelen olmadı. Dahası galip gelen de olmadı! Gençtik, sanata ve edebiyata meyilliydik, hepimiz de bir şeyciydik, neyse...

Konu, yalnızlığın insan hayatındaki önemi... “Emel” diye bir tanıdığınız var ve düşünsenize, parçalar bir araya gelince bütün eder, mesela hayatın boyunca ağzından kaç kere Emel çıkmıştır, toplam kaç kere Emel demişsiniz? Bakar mısın sebebe? Sanki ondan daha iyi bir şey yaratılmamış, gelmemiştir dünyaya. Evrenimizde dil de var dilsizlik de, sayı da var sayısızlık da. Önce 1’den başlarız, sayı büyür, sonra biraz daha büyür, diğerleriyle yan yana gelir sayılar, daha çok artar. Belli bir yaşa gelmiş sayılırız artık, 20’nin 30’un veya 40’ın içi boştur, zaman biraz daha ilerler, ilerler, farzımuhal 45’in 50’nin içi dolu ne fark eder! Ne kadar düşmanımız varsa hepsiyle birlikte, ne kadar dostumuz varsa hepsiyle birlikte, ne fark eder? Onların hepsine “g” deriz, “g” deriz, veya “g” deriz, fark etmez durur.

Ve bunlardan maada, hayatım boyunca içinde yer aldım yarın’ın, yarın’ların... Zaman ilerledikçe hepsinin adları değişti, kimileri eskidi yerine ev yaptılar, kimileri süresini doldurdu, yıktılar. Bunları hayatım boyunca öne çıkarıp durdum. Mesela bir olay yaşandı ve bitti. Sonra ne olur dersiniz? Güçlü, kendi iddiasıyla gelir, zayıf kendi iddiasıyla. İki kişiliktir durum, varlığı yoktur, yokluğu yoktur. Aynı şekilde iyi niyetliler de yapar bunu, kötü niyetliler de, yani hepsinin tutunacakları bir iddiası vardır.

***mektup:** Ahh ölüm, ölüm... üstünü örttüğümüz çocuklara gelmese dersiniz. Benim iki çocuğum vardı, ay gibi parça parçaydılar. Allah’tan mağfiret diliyorum onlara... Gerçek bu kadar yakınımda olmasaydı keşke. Gidenler çoktan gitti, kaldı gamı tam içimde. Ben gördüm geçirdim, dersiniz yetiremezsiniz bunu. Ne görmek kafi, ne tecrübe etmek yaşanası! Toprağın altını düşündüm üstünü düşündüm, ne varlıktı ne yokluktu! Ölüm varlığı yokluğa çeviriyor, yokluk onu tekrar var ediyor. Onca canlı, nefisli, nefissiz nice insan gelmiş geçmiş bu dünyadan. Bir ömür, gerçekleriyle birlikte yaşayıp durmuş. Hepsini bir el topluyor, sonra bir bir dağıtıyor yerlerine. Dün beyaz bir sayfaya kaş yaptım göz yaptım hiçbirini benzemedi onlara. Dağ yaptım, ırmak yaptım, yaşadım içinde, mutlu olamadım. Hatıra hatıra kaç parçadan yapılmasın sen! Kaç kez gömüldüm diri diri, kaç kez ölümlerimizi gömdüler. Aynı duyguyla yaşamak, aynı duyguyla ölmek diyelim buna Allah’ın sabrı celiliyle...*